

SUOMEN SHAKKI

TOMI NYBÄCK

on pelannut viime aikoina monta turnausta maailman tähtien joukossa. Tähän numeroon hän on analysoinut yhden komeista voitoistaan.

SEURAJOUKKUEIDEN EURO-CUP

MAAJOUKKUEIDEN EM-TURNAUS

EERO BÖÖKIN SYNTYMÄSTÄ 100 VUOTTA

Onko shakkinyrkkeilyssä shakin tulevaisuus?

Helsingin Sanomissa oli joulun jälkeen koko sivun juttu shakkinyrkkeilystä. Laji kiehtoo mediaa ja suurta yleisöä. Kiehtooko se ennen pitkää myös shakin ja nyrkkeilyn harrastajia? Tuleeko shakkinyrkkeilystä samanlainen televisiolaji kuin ampumahiihdosta? Pitäisikö shakin harrastajien alkaa edistää uuden lajin syntymistä Suomessakin? Onko shakkinyrkkeilyssä shakin tulevaisuus?

Tällainen kehityskuva lienee helpo tyrnätä. Keksimme esteitä ja perusteluja, miksi se ei edistä shakkia ja shakkikulttuurin kehittymistä. Näin voi ollakin, mutta entäpä kun kyse on vaikkapa tasaselöjärjestelmästä tai pikapelin inkrementtiajoista. Ne ovat myös tulokkaita shakkikehässämme, ja niiden eteen on kasattu esteitä ja perusteluja. Niiden hengissä pysyminen on lähinnä yksittäisten aktiivien sinnikkyuden tulosta. Iskemmekö aina kaikki uudet aatokset ensimmäisenä kanveesin ja katsomme, montako kertaa ne nousevat sieltä?

Yhden puheenjohtajakauden jälkeen kaipaankin eniten avointa ja rakentavaa yhteistyötä koko suomalaiselta shakkiyhteisöltä. Katsokaamme eteenpäin, miltä shakin tulevaisuus näyttää, emmekä taaksepäin, miten olemme asiat ennen tehneet. Rakentakaamme lajistamme pala palalta parempi ja viihtyisämpi ympäristö harrastaa ja kilpailla. Älkäämme purkako ja moittiko toisten rakennelmia vaan kehittäkäämme asioita myönteisessä hengessä.

Ei ole sattumaa, että monet Suomen shakkiliiton hallituksen jäsenet tyytyvät yhteen hallituskauteen eli vain kahteen hallitusvuoteen. Sattumaa ei kenties ole sekään, että usein he ovat kaikkien kiinnostuneimpia ja motivoituneimpia

kehittämään toimintaamme. En usko olevani kovin väärässä sanoessani, että ainakin osasy luopumiseen on kehittämisedellytysten ja -mahdollisuuksien puute. Tärkeätä olisi saada myös shakkiliiton hallitukseen pysyvyyttä, jotta kehittämishankkeita voitaisiin viedä eteenpäin pitkäjänteisesti.

Joitakin kauaskantoisia hankkeita on sentään saatu vireille parin viime vuoden aikana: Shakki kouluihin -projekti pyrkii koulukerhojen ja niiden pelaajamäärien lisääntymiseen, ja kerhotoimintaprojekti antaa eväitä jäsenseurojen toiminnan kehittämiseen. Kalle Kiikin vetämä säännöllinen nuorisovalmennus pyörii jo toista vuotta. Liiton talouden seuranta on saatu hyvälle tolalle, ja tiedotusta on kehitetty avoimeksi ja monipuoliseksi.

Tänä vuonna on aloitettu toimintaa kahdella uudella saralla. Vuodenvaihteessa jaettiin avoimessa haussa kahdeksan valmennusstipendiä, yhteensä 3 000 euroa. Itse valmennusstipendejä tärkeämpää on kuitenkin pitkäjänteisen järjestelmällisen valmennuksen lisääntyminen. Stipendihakemuksia ja valmennussuunnitelmia tuli kaiken kaikkiaan 23 kpl, joihin sisältyy noin 1700 valmennustuntia vuoden 2010 aikana. Voi vain toivoa, että kaikki suunnitelmat toteutuvat riippumatta stipendin saamisesta.

Alkuvuonna alkaa myös toinen uusi aluevaltaus. Hämeenlinnassa, Lappeenrannassa, Mikkelissä, Oulussa ja Tampereella alkaa shakkikurssi mielenterveyskuntoutujille. Paikallisten shakkikerhojen aktiivit vetävät kurseja, joiden tavoitteena on mielekkään tekemisen löytäminen kuntoutujille. Shakki onkin erinomainen aivojen harjoittaja, ja sillä on todettu olevan myönteisiä vai-

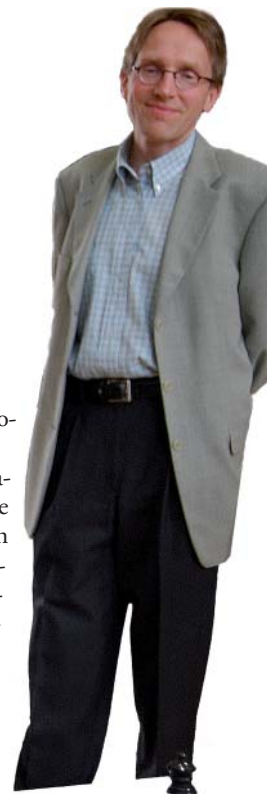
kutuksia mm. skitsofrenian hoidossa.

Tavalliselle shakin harrastajalle vuosi 2010 on myös mielenkiintoinen: Uudistuneen Suomen Shakin toinen vuosi alkaa, eikä kehitys lehden ympärillä ole suinkaan päättynyt. Viime vuonna Espoossa

järjestetyt nopean shakin festivaalit saavat tänä vuonna jatkoa Suomen shakki-kaupungissa, Mänttä-Vilppulassa. Toivottavasti tänä vuonna saadaan jatkoa myös maaotteluperinteille sekä Ruotsia että Viroa vastaan. Nämä maaottelut on tarkoitettu nimenomaan tavalliselle lisenssipelaajalle, joten kaikki joukolla mukaan, heti kun päivämäärät vahvistetaan.

Toivottavasti saamme vuoden aikana nauttia monista erilaisista shakkitapahtumista ja uusista turnausmuodoista sekä tutustua uusiin pelaajiin ja aktiiveihin. Uutta verta ja uusia aatoksia tarvitaan, ovat ne sitten shakkinyrkkeilyä, inkrementtiaikoja, tasaseloturnauksia tai sääntömuutoksia. Uudistumisen kautta löydämme myös uusia pelaajaryhmiä ja uutta innostusta harrastukseemme. Olkaamme iloisia, jos joku keksii uuden tavan tehdä asiat, ja nauttikaaamme pelaamisesta sitäkin enemmän. Luokaamme itse suomalaisen shakin tulevaisuus – oli se sitten shakkinyrkkeilyssä tai ei!

Tuomo Halmeenmäki,
SKSL:n puheenjohtaja
puh. 045 1295683
tuomo.halmeenmaki@gmail.com

Lomailijoiden suosima
Ohridin kaupunki
sijaitsee kirkasvetisen
järven rannalla.

Neitsytmatkalla Makedoniassa

— seurajoukkueiden Eurooppa Cupissa

Teksti ja kuvat: Anna-Mari Hursti
Pelit: Henri Koskinen

Toinen todellisuus iski heti Skopjen Alexander the Great -lentokentällä. Olin ensimmäistä kertaa elämässäni matkalla kansainväliseen shakkiturnaukseen ulkomaille. Sen suhteen olin ihan cool – mieltäni järjestyttivät enemmän ensivaikutelmat entisestä itäblokin maasta.

Näkymä pikkubussin ikkunasta ei mahdu millään järkeeni. Laskeskelen ohi kiittäviä taloja ja havaitsen, että lähes puolet paikallisista rakennuksista on jäänyt rakentamatta valmiiksi. Kokonainen kerrostalo tai teollisuushalli ammottaa tien poskessa irvokkaasti tyhjillään ilman ikkunoita tai kattoa ja odottaa vain rapistumistaan. En voi käsittää tällaista rakennusmateriaalien haaskausta ja ympäristön turmelemista. Eikö to-

siaan kukaan voi jatkaa siitä, mihin edellisellä urakka on jäänyt kesken, vaan aina pitää aloittaa alusta?

Kauan en ehdi asiaa ihmetellä, kun saavumme teollisuusalueella sijaitsevalle hotellille Skopjen laitamille, mistä haemme päivää aiemmin saapuneet salskilaiset. Vitsin väöntö alkaa, kun kauemmas tielle näkyy selvästi hotellin katolla neljän tähden valomainos, mutta yllättäen portilla tähtiä on jäljellä enää kolme. Ulko-ovella niitä ei tietenkään olisi kahta enempää, vastaanottotiskillä voisi vielä olla yksi, mutta viimeistään hotellihuoneen ovelta vilahduksen näkisi enää vain torakoista. Kaikesta huolimatta salskilaiset olivat viettäneet autonkuljettajamme suosittelemassa sukulaisten omistamassa hotellissa kohtuullisen yön.

Kommunismien aiheuttamasta sokaista hieman selvittyäni alan ajatel-

la, että irrationalisuudessa on omat hyvätkin puolensa – ainakin silloin kun ei tarvitse itse elää sitä. Saan nauraa täysillä vedet silmistä valuen (ja elinikäni pidentyy ainakin vuodelle), kun Auvo Kujalan hammasta alkaa särkeä kesken automatkan. Legendaariset Risto Eskolan ja Heikki Salon väännöt syntyvät aidoista tilanteista:

– Olisikohan tosiaan hammaslääkärillä käynti täällä Makedoniassa halpaa?

– Jos vaikka kävisi korjauttamassa koko hammaskaluston?

– Täällä on varmaan niin hyvät vesiporat, ettei puudutustakaan tarvitse.

– Minä en ainakaan pelkää hammaslääkärää. Varsinkaan jos saa teko-hampaat ilmaiseksi kaupan päälle.

Joudumme lopettamaan shakki-lysisit ja kinkkipokerin pelaamisen lyhyeen mutkaisten vuoristoteiden vuoksi, kun useampi alkaa tuntea olonsa huonovointiseksi. Aurinko laskee sopivasti juuri ennen Ohridiin saapumista ja pimeys iskee totaalisti. Kaupungin keskustassa ei ole katuvaloja ja useimmat kerrostalojen

Maajoukkueiden Euroopan mestaruuskilpailut

Novi Sadissa, Serbiassa 21.–31.10.2009

Teksti ja kuvat: Mika Karttunen

Serbia sai kunnian järjestää vuoden 2009 maajoukkueiden Euroopan mestaruuskilpailut. Kilpailu pelattiin syksyä vastaanottavassa Novi Sadin kaupungissa, jossa noin 200 000 ihmistä kokoaa päivittäin elämänsä palapeliä. Noin 70 kilometrin päässä, kaakossa, löytyy maan pääkaupunki Belgrad, joka statuksensa lisäksi erotuu maan ulkopuolelle selkeimmin, koska täyttää maansa ainoana miljoonakaupungin mitat. Tähän verrattuna Novi Sad on pieni kaupunki, mutta ainakin shakkipiireissä varsin hyvin tunnettu. Suurmestariturnausten lisäksi Novi Sad on toiminut muun muassa shakkiolympialaisten näyttämönä vuonna 1990, joten kaupungilla oli hyvät valmiudet selviytyä myös näistä suurkilpailuista. Pelipaikkana toimi massiivinen urheilu- ja liikakeskus Vojvodina, joka levittäytyy 85 000 m²:n pinta-alalle. Näin ollen olemassa oli todellinen mahdollisuus myös kohtalokkaaseen eksymiseen ennen pelejä. Tomi Nybäck kertoo aiheesta enemmän peliosiossa.

Joukkueet sijoitettiin hotelleihin hyvin perinteisellä tavalla: kärkimaat parhaaseen hotelliin, Suomi ja muut pärjätkööt kolmella tähdellä. Hotelimme oli siisti ja asiallinen, mutta selvästi pysähtynyt aikaan ennen konehuoneettoman hissien keksimistä. Lisäksi muutama ikävä yksityiskohta viesti siitä, että kolmatta tähteä oli todennäköisesti jouduttu voitelemaan pitkään kabinetissa. Kuitenkin tuttu ”meitä on taas huijattu”-ajatus hiipi mieleen vasta päättäjäisjuhlan tultaessa, joka järjestettiin shakkieleitint hotellissa. Myös päättäjäiset vedettiin standardisoidulla kaavalla: puhe, tanssia, puhe, palkinnot ja puhe. Suomalaisittain merkittävin het-

ki oli tietenkin mainiosti pelanneen Tomin pöytäpalkinto (ykköspöytä, kolmas palkinto), mutta henkilökohtaisesti sain jotain myös puheesta, jonka piti ehkä kaikkien aikojen paras serbialainen shakinpelaaja, 86-vuotias Svetozar Gligorić. Hänen vireystasonsa ja ajantasalla olevat aiheensa saivat minut vakuuttuneeksi, että shakki antaa harrastajalleen – sopivasti nautittuna – ylimääräisiä edellytyksiä henkisen vireyden säilyttämiseen. Mitä tulee päättäjäisten sexbomb-tanssiesitykseen, niin se olisi voinut olla maukas esimerkiksi polttareissa, muttei ehkä kuitenkaan korkeakulttuuriin kuuluvan lajin suurkilpailujen päätöstilaisuudessa.

Maajoukkue-elämä

Miesten joukkueen ainekset koottiin reseptillä: 3/4 vanhaa, 1/4 uutta verta. Joukkueemme tukipilarina toimi tuttuun tapaan Tomi Nybäck, mikä saa nykyään kilpailujen kärkijoukkueetkin miettimään, mikä on sopiva peluutus Suomea vastaan. Toiselle pöydälle nimettiin allekirjoittanut, vaikka lukujen mukaan paikka olisi kuulunut kolmospöydän Mikael Agopoville. Lukuerä oli kuitenkin pieni, ja joskus aikaisemmin olemme Mikaelin mukaan pelanneet vastaavassa tilanteessa toisinpäin, joten asiasta päästiin sovintoon ilman kivi–paperi–sakset-peliä. Miesten joukkueen 2000-luvulla suhteellisen vakiintuneeseen perusrunkoon saatiin uusi oksa, kun Tommi Luukkonen pääsi mainion shakkikesänsä ansiosta mukaan maajoukkueetäviin. Myös naisten puolella Suomen joukkue on ollut suhteellisen vakio viime vuosina, ainoastaan kakkospöydällä hienon tuloksen tehnyt Laura Savola oli uudempi naama joukkueessa.

Naiset pelasivat seuraavassa järjestyksessä: Sari Rautanen, Laura Savola, Heini Puuska ja Päivi Walta. Muita suomalaisia matkalla oli syksyllä Tomin kanssa kihlat vaihtanut Maija, Lauran äiti Anne sekä tuomariporissa hääräävä Mikko Markkula.

Shakin EM-joukkuekilpailu on tasoiltaan erittäin kova ja hyvin tasainen. Tilanne on siis täysin erilainen kuin shakkiolympialaisissa, joissa on mukana myös monia Suomea selkeästi heikompia shakkimaita. Muistan, miten kovasti jännitin maajoukkuedebyyttiäni Istanbulin vuoden 2000 shakkiolympialaisissa, vaikka vastus tuli varsin vaatimattoman shakkikulttuurin maasta. Vastustajani merkitsi pöytäkirjaan pelin ensimmäiset siirrot: 1.e4 e5 2.d4 ♘f3 3.♘c6, minkä huomattessani jännitys kaikkosi, sillä todellisuudessa peli oli lähtenyt liikkeelle Tšigorinin puolustuksella. Kyseessä oli siis ”pehmeä lasku” maajoukkueetäviin, toisin kuin esimerkiksi nyt Tommilla. Taso lienee olympialaisissakin nykyään vähän tasaisempi, mutta silti poikkeaa Euroopan mestaruuskilpailuista, joissa ei ole mahdollista saada tappioputkessa itsetuntoa palauttavia helppoja voittoja. Erityisenä riskinä oli nyt myös se, että huonosti kilpailun aloittava pelaaja ei pääse eheyttämään itseään vapaakierroksen aikana. Selvästi olikin nähtävissä, että molempien joukkueiden jaksamista raastoi varapelaajan puuttuminen. Nykyshakin hektisessä ja valmistautumisorientoituneessa joukkueeturna-uksessa olisi aina syytä olla varapelaaja mukana, varsinkin jos kovaa peliä on luvassa jokaisella kierroksella. Seuraava esimerkki kuvaa kyseisiä turnausolosuhteita parhaiten.

Vastustajajoukkue on useimmiten tiedossa edellisenä iltana, joten alusta-

Johanna Paasikangas-Tella

Shakki vaatii omistautumista

Kansanedustaja Ulla-Maj Wideroos odottaa aikoja, jolloin on aikaa harrastaa enemmän. Silloin hän pääsee pelaamaan shakkia.

KUVA JOHANNA PAASIKANGAS-TELLA

Laji on kansanedustajalle tuttu lapsuudesta. Siirrot opetti isä, joka pelasi aktiivisesti paikallistalolla. Sen jälkeen Ulla-Maj pelasi pikkuelven kanssa ahkerasti.

– Pienessä kylässämme todella moni pelasi, mutta eivät kylläkään naiset. Kävimme myös katsomassa, kun esimerkiksi nuorisotalolla oli turnauksia tai otteluita.

Tuolloin 1950-1960-luvuilla shakki oli hyvin käytännöllinen harrastus.

– Se ei ollut kallista eikä vaatinut paljon liikkumista. Pelasimme kyllä myös korttia, mutta shakki oli ehdottomasti suosituimpi laji.

Ulla-Maj pitää itseään vahvasti kilpailuhenkisenä. Ja koska isä pelasi ahkerasti, myös lapset pelasivat alusta asti kellon kanssa.

– Isä myös teki selväksi miksi sitä kelloa käytetään, se ei ollut mikään lelu.

Kotiin tuli shakkilehtiä, joita Ulla-Majkin jonkin verran silmäili. Pelaaminen kuitenkin väheni muiden kiireiden lisääntyttyä, kunnes 1990-luvulla alkoi työ kansanedustajana. Eduskunnan shakkikerho toimi tuolloin aktiivisesti, ja peli-illoissa oli helppo pistäytyä joskus illalla täysistunnon jälkeen.

– Eduskunnan kerhossa pelaaminen ei kuitenkaan pitemmän päälle innostanut, koska meitä oli siellä vain kaksi naista ja jostakin syystä pelasimme aina kaksistaan oman turnauksemme, miesten pelatessa omansa. Tulokseni oli kylläkin hyvä, Ulla-Maj muistelee.

Kasparov ei ole ainoa, joka näkee yhtäläisyyksiä shakin ja politiikan välillä.

– Shakissa voi hyökätä tai pelata varovaisemmin, siinä voi hämätä ja häiritä. Toisin kuin politiikassa, kompromisseja ei kuitenkaan tehdä, toteaa Ulla-Maj.

Ulla-Maj näkee monia hyviä syitä siihen, miksi laji pitää otteessaan.

– On kiehtovaa seurata vasta-pelaajan reaktioita, ja tekee hyvää, että pitää olla hiljaa. Peli vaatii keskittymistä yhteen asiaan ja ympärillä olevat ihmiset myös aika hyvin hyväksyvät sen ja antavat shakinpeleiden olla rauhassa.

Kun Ulla-Maj aikanaan pääsee eläkkeelle, häntä odottaa paluu ruutulaudan ääreen.

– Närpiön shakkikerhosta kyseltiin minua jo aiemmin mukaan toimintaan, mutta en ole vielä läh-

tenyt. Haluan, että voin olla siinä sitten ihan kunnolla mukana. ■

FAKTA:

- s. 22.10.1951 Pietarsaareissa, nykyinen kotikunta Närpiö
- merkonomi, opintoja Svenska Social- och kommunalhögskolanissa
- rkp:n kansanedustaja vuodesta 1995
- toinen valtiovarainministeri vuosina 2003–2007
- aiemmin mm. Oravaisten kunnanjohtaja 1986–1995

Haluan ostaa!

Suomen Shakki:

1926: 1, 2, 5, 6
1927: 1, 2, 3, 4, 5, 6
1928: 1, 2, 5, 6
1932: 2, 5, 6
1933: 2, 3
1939: 1

Tidskrift för Schack:

1890: 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, ja ylimääräinen numero 1891

Calle Erlandsson
Nyckelkroken 14, 22647 Lund,
Ruotsi, posti: callena@telia.com

Teksti: Pekka Palamaa

Suomalaisen shakkikulttuurin perustajan ja sen merkittävimmän edustajan, suurmestari Eero Einar Böökin syntymästä on kulunut 100 vuotta. Hän voitti 21-vuotiaana ensimmäisen Suomen mestaruutensa ja oli siitä asti, lähes kuusi vuosikymmentä, näkyvästi esillä sekä suomalaisessa että 1930-luvun puolivälistä alkaen myös kansainvälisessä shakkielämässä. Eero Böök ei tarvinnut muodollista asemaa shakkijärjestöissä voidakseen tuoda mielipiteensä keskustelun piiriin, sillä häntä kuunneltiin muutenkin. Böökin juhluvuoden 2010 aikana muistetaan hänen monipuolista toimintaansa shakin piirissä monin eri tavoin. Artikkelini tarkoitus on kerrata Eero Böökin shakkiuran keskeiset tapahtumat ja avata keskustelu Böökin vaikutuksesta suomalaisen shakin sisältöön.

Varsinainen elämäkerta Eero Böökistä ilmestyy ensi elokuussa. Kirjassa käsitellään hänen perhe- ja työelämänsä sekä seurataan shakkiuran etenemistä yhdessä ajankohtaan liittyvien peliesimerkkien kanssa. Parhaiten Eero Böök tunnetaan julkisuudessa runsaasta kirjallisuudesta ja monipuolisista artikkeleistaan eri lehtien shakkipalstoilla. Kirjassa kerrotaan myös hänen vähemmän julkisuutta saaneista toimistaan puulaaki- ja näkövammaishakin parissa. Eero Böökin poika, Pekka Böök kertoo johdantoluvussaan Böökin kulttuurisuvun historiallisesti

EERO BÖÖKIN SYNTYMÄSTÄ 100 VUOTTA

mielenkiintoisista vaiheista 1800- ja 1900-lukujen Helsingissä.

Eero Böökin shakkivihkot 1923–88

Koululaisen Eero Böökin vuosina 1923–26 tekemät 18 vihkoa ovat oivallinen näyte 13–16-vuotiaan pojan monipuolisesta kiinnostuksesta shakkiin. Häntä kiinnosti shakin pelaaminen ja kilpailujen seuraaminen, pelien tutkiminen ja tehtävien laatiminen sekä erikoisesti suurten mestarien peleihin tutustuminen. Vihkoihin on liimattu sekä suomen- että ruotsinkielisistä sanomalehdistä leikattuja kilpailuselostuksia, pelejä, tehtäviä ja henkilöesittelyjä. Niihin on myös kirjattu omia veljen ja ystävien kanssa käytyjä pelejä. Vihkojen sisällystä tarkastellessa on jo nähtävissä sitä järjestelmällisyyttä, joka oli hänen aikuisiän toiminnalleen tunnusomaista. Leikevihkojen tekeminen ei päättynyt nuoruusvuosiin, sillä niitä syntyi elämän aikana vielä useita ja viimeiset tekstit tai leikkeet ovat vuodelta 1988.

Nuorta Eeroa saattoivat aktivoida HSK:n 1920-luvun vilkas kerho- ja kilpailutoiminta sekä ne shakkikerholle poikkeuksellisen arvokkaat ympäristöt, joissa kerho silloin toimi. Höhammerin taidesalonki oli kerhotilana 1918–23 ja sen jälkeen Stenmanin taidesalonki vuoteen 1927. Molemmat olivat taidetta tulvillaan ja puitteiltaan todella korkeatasoiset. Stenmanin suuren salongin kattokin oli vähintään neljän metrin korkeudella.

Akvarellin Eero Böökistä on maalannut vuonna 1935 taiteilija Hugo Backmansson, joka oli shakinpelaaja itsekin.

Nuoren Eeron shakharrastuksesta

Eero oli innokkaasti mukana koulujen välisissä joukkuekilpailuissa. Suomalaisen Yhteiskoulun joukkue sai ensimmäisen kiinnityksen 1924 HSK:n lahjoittamaan kiertopalkintoon ”kupa-rikilpeen”. Joukkueen kapteenina ja ykköspöydän pelaajana oli Eero Böök. Tuohon aikaan hän laati myös shakitehtäviä, joista muutama julkaistiinkin Uudessa Suomessa. Ensi kertaa hän osallistui 13-vuotiaana simultaaniin, jonka Johannes Terho antoi. Vaikka Böök ei ollut myöhemmin mikään pikashakin ystävä, kehittyi hänestä nuorena taitava rumpupelaaja. Jo vuonna 1924 oli *Helsingin Sanomissa* uutinen: ”Koululainen Eero Böök voitti HSK:n näytöksessä rumpturnauksen. Saa nähdä mikä siitä pojasta tulee”. Ja tulihan pojasta jotakin: kuusinkertainen Suomen mestari, kansainvälinen mestari ja viimein myös shakin suurmestari.

Opiskelu ja työura pähkinänkuoressa

Eero Böök kirjoitti ylioppilaaksi 1927 Suomalaisesta Yhteiskoulusta arvostamalla laudatur. Hän avioitui 1934 Alli Kallion kanssa, lapset Pekka –37, Maija –39, Liisa –41 ja Eeva –46. Böök suoritti asevelvollisuuden 1935–36 pioneeripataljoonassa ja RUK:ssa.

Talvisodassa Eero Böök taisteli Kanaksella joukkueenjohtajana 1/PionP 7:ssä. Böök nimitettiin Puolustusministeriön Linnoitusosaston työpäälliköksi tammikuussa 1941, ja hän toimi lu-

Turnauskiertue Euroopassa 2009

Teksti: Mikael Agopov

Saatuani väitöskirjani valmiiksi Heidelbergissä muutin Berliiniin tyttöstäväni (nytemmin vaimoni) Katsiarynan luokse. Hänen yliopistosta valmistumistaan odotellessani päätin yrittää suurmestartilosten tekoa toden teolla. Shakkihan on kunnianhimoiseen harrastustoimintaan hieman hankala peli, kun turnaukset kestävät yli viikon! Normaalisti leipätyöstä tällaisten lomien saaminen on vaikeaa. Kun en ollut vielä kiinni työelämässä, päätin pitää eräänlaisen ”välivuoden”. Pelasin keväällä, kesällä ja syksyllä useita turnauksia. SM-tuloksia ei tullut, mutta sen sijaan kokemusta kovista peleistä tuli roppakaupalla – ehkä myös shakkimäärystä eli ”klassia” tuli lisää.

Cappelle la Grande, Ranska, helmikuu

Tulos 5½/9, suoritusluku 2421

Markku Hartikainen kommentoi jo turnausta *Suomen Shakin* numerossa 4/2009. Voitin ensimmäisellä kierroksella nuoren kuubalaisen SM Fidel Corrales Jiménezin, joka intoutui uhraamaan laadun avauksessa kyseenalaisesti. Toisella kierroksella sähläsin lievässä aikapulassa SM Semjon Dvoirisia vastaan suuren edun häviöksi asti. Tämän jälkeen en onnistunut enää saamaan ”SM-tulosvaihdetta” päälle vaan päätin turnauksen vaatimattomasti. Suoritusluku ei riitä edes KvM-tulokseen.

First Saturday, Budapest, maaliskuu

Tulos 5½/10, suoritusluku 2489.

Niin sanottua ”Laszlo-turnausta” ovat käyneet kokeilemassa monet suomalaiset. Turnauksissa pelaa 3–4 kohdetittelin omaavaa tittelipelaajaa. Loput ovat joko tittelituloksenmetsästäjiä, nuoria unkarilaisia pelaajia tai jäädyttelijöitä.

Turnaukseni meni varsin epätasaisesti: vaikka voitin suurmestareista sekä Kosićin että Vargan, erityisesti peli Kosićia vastaan oli aivan karmailta. Lisäksi hävisin kahdelle KvM:lle,

ja muutenkaan pelit eivät jättäneet hyvää makua suuhun.

Mielenkiintoisin pelini oli turnauksen kolmatta suurmestaria, Zlatko Ilinčićiä vastaan.

Grünfeldin puolustus

Zlatko Ilinčić

Mikael Agopov

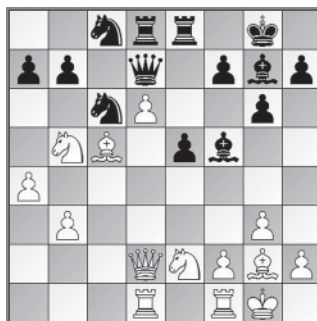
1.d4 ♘f6 2.c4 g6 3.g3 ♙g7 4.♙g2 d5 5.cxd5 ♘xd5 6.e4 ♘b6 7.♘e2 0–0

7...c5 on yleisempi ja ehkä myös parempi, kuten pelattiin mm. valkealle tylysti päättyneessä pelissä Brynell–Nybäck, Göteborg 2005.

8.0–0 e5 9.d5 c6 10.♘bc3 cxd5 11.exd5 ♘a6 12.b3 ♙f5 13.♙a3 ♙e8 14.♙d2

Minulla oli tästä muunnelmasta aiempaa kokemusta pelistä Grabarczyk – Agopov, Hassloch 2003, joka jatkui 14.d6 ♙d7 15.♘d5 ♘xd5 16.♙xd5 e4! 17.♙ac1 ♙ad8 18.♘c3 ♙e5! 19.♙d2 ♙a5! 20.♘a4 b6 21.♙fe1 ♙e6 22.♙cd1 h5 23.h3 ♘h7 24.♘h2 ja tasapeli. Samankaltaiset teemat esiintyvät tässäkin pelissä.

14...♙d7 15.♙ad1 ♙ad8 16.d6 ♘b8 17.♙c5 ♘c6 18.♘b5 ♘c8 19.a4

19...e4! 20.♘ed4 ♙g4 21.f3 ♙e5!

En ollut nähnyt läheskään kaikkea, mutta intuitiivisesti löysin oikean plaanin.

22.b4

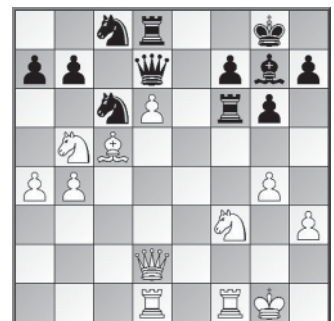
22.♙a3 ♘xd4 23.♘xd4 ♙d5 24.fxg4 ♙xd4+ (24...♘xd6 25.♙b2 ♙xg4 26.♙c1 ♘f5 27.♘xf5 ♙xd1 28.♘h6+

Jutun kirjoittaja kiersi viime vuonna ahkerasti eurooppalaisissa turnauksissa.

♙xh6 29.♙xh6) 25.♙xd4 ♙xd4 26.♙xd4 ♙c6 27.♙xe4 ♙b6 28.♙fd1 ♙xb3! (ei 28...♙xd6? 29.♙xd6 ♘xd6 30.♙d5 h5 31.♙g2! ja nyt ei käy 31...hxg4 32.a5!) johtaa epäselvään loppupeliin.

22...exf3 23.♙xf3 ♙xf3 24.♘xf3 ♙f5 25.g4! ♙f6 26.h3

26...b6

Upseerin voittaminen houkuttaa, mutta valkea löytää hyvän vastaiden. Dynaamisella 26...h5!!llä musta voisi pelata voittoa: 27.♙g2 b6

MARKO YLIJOKI

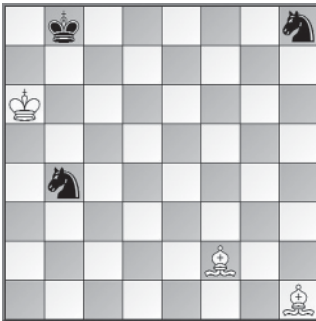
Tehtäväshakki

4294 Abdelaziz Onkoud
Ranska

#2 hhh 13+8

4297 Christian Poisson
Ranska

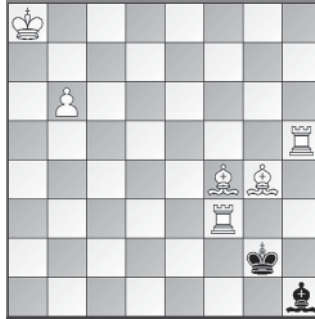

Voitto 3+3

Ensipainosten 1/2010 ratkaisut

4294 Onkoud 1. ♔d6? (2. ♖b4\#)
1... ♗d2+ 2. ♜axd2\# , 1... ♙a5
2. ♗e7\# , 1... ♞xc5! ; 1. ♙e5? (2. c4\#)
1... ♗xe5 2. ♞xe5\# , 1... ♗d2+
2. ♜axd2\# , 1... ♞xc5 2. ♗b4\# ,
1... ♞xf5! ; 1. ♙f2? (2. c4\# , 2. ♗b4\#)
1... ♗d2+ 2. ♜axd2\# , 1... ♞xc5! ;
1. hxg5! (2. ♗f4\#) 1... ♗d2+ 2.
 ♜axd2\# , 1... ♞xg6 2. c4\# , 1... ♞xf5
2. c4\# , 1... fxg6 2. ♞d7\# , 1... ♙c7
2. ♗e7\# , 1... ♞xc5 2. ♗b4\# . Anti-
Somov A1, Dombrovskis, Rudenko
ja Barnes (laatija).

4295 Stephan Dietrich
Saksa

i#8 6+2

4298 Luboš Kekely
Slovakia

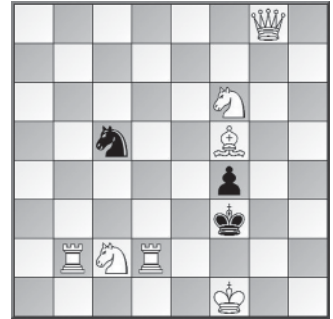
Tasapeli musta alkaa 8+8

4295 Dietrich 1. b7! ♔g1 2. ♙e3+ ♔g2
3. ♙a5 ♗h2 4. ♙a2+ ♙g2 5. ♙a7 ♗h1 6.
 ♞h3+ ♙xh3 7. ♙f3+ ♙g2 8. b8♙ ♙xf3\# .

4296 Dowd 1. ♗e1+! ♗e3 2. ♞g3! fxg3!
3. ♗g2+ ♗f3 4. ♞f2+ gxf2 5. ♞xf2+
 ♔g3 6. ♗h5+ ♗h2 7. ♗e1+ ♗h1
8. ♙e4+ ♗xe4 9. ♗g3+ ♗xg3\# .

4297 Poisson 1. ♗b6 ♗d3 (1... ♗c8 2. ♙e4
 ♗f7 3. ♙e1 ♗d6 4. ♗b1 ♗c4+ 5. ♗c5
 ♗a3 6. ♙f5+ +) 2. ♙g3+ ♗c8 3. ♙b7+
 ♗d8 (3... ♗d7 4. ♙a6 ♗b4 5. ♙b5+ ♗e7
6. ♗c5+ +) 4. ♙a6 ♗b4 5. ♙c4 ♗c2 6. ♙f2
 ♗a3 7. ♙b3 ♗g6 8. ♙g3 ♗f8 [8. ♗e7

4296 Steven B. Dowd
Yhdysvallat

i#9 7+3

9. ♙e1 ♗f6 10. ♙b4+ ; 8... ♗e7 9. ♗c5
 ♗f5 (9... ♗b1 10. ♙e1+) 10. ♙f2
 ♗e7 11. ♗b4 ♗b1 12. ♙c2+ +) 9. ♙c6
 ♗d7 (9... ♗g6 10. ♗c5 ♗e7 11. ♗b4
 ♗b1 12. ♙c2+ + ; 9... ♗b1 10. ♙e1+ ;
9... ♗e8 10. ♙d6+ +) 10. ♙c7+ ♗e8
11. ♙a4 ♗c4 (11... ♗e7 12. ♙d6+ +)
12. ♗d5 ♗b2 (12... ♗ce5 13. ♙xe5 ♗d8
14. ♙d4+ ; 12... ♗e3+ 13. ♗e6+ +)
13. ♙c2 ♗f6+ 14. ♗d4 ♗g4 15. ♙g3+ + .

4298 Kekely 1... ♙g7+! (1... ♙xe7? 2. ♗xc4+
 + 3. ♗xd6+ + , 1... ♞xe7? 2. ♞c3+ ♗b4
3. ♗d5+ + 4. ♗xe7+ +) 2. f6! (2. ♞c3+?
 ♙xc3+ 3. dxc3 ♞xe7+ + , 2. ♗b1? ♞xe7
3. ♞c3+ ♙xc3+ +) 2... ♙xf6+ 3. ♙xf6
 ♞xf6+ 4. ♞c3+ (4. ♗b1? ♞b2 matti)
4... ♞xc3+! (4... ♗b4? 5. ♗d5+ + 6. ♗xf6
 +) 5. dxc3 h3 6. ♗e1! (6. ♗xc4+? ♗b3
7. ♗d2+ ♗xc3 8. ♗b1+ ♗d4 9. ♗h4
 ♗e3+ +) 6... h2 7. ♗d1!
a) 7... h1 ♞f/f (7... h1 ♗ 8. ♗f3 ♗g3
9. ♗d2 ♗e2 10. ♗xc4+ ♗b3 11. ♗xb6
 ♗c1=) 8. ♗c2+! ♗b3 9. ♗d4+ ♗a3
10. ♗c2+ dxc2 patti
b) 7... h1 ♙ 8. ♗b2! (8. ♗b1? ♗b3 ja
uhkaa a3 vastaan ei ole puolustusta + ;
8. ♗e3? ♗b3 9. ♗f1 ♗xc3+ ;
8. ♗f2? d2 9. ♗c2+ ♗b3 10. ♗e3 ♙f3
11. ♗b1 ♗xc3+ +) 8... ♗b3 9. ♗xd3
 cxd3 10. ♗xd3 tasapelein.

KARI TIKKANEN

Kuukauden
analyysi

Suomalainen teoreettinen uutuus 6. siirrossa

Vastikään tuli kuluneeksi sata vuotta SM Eero E. Böökkin syntymästä, minkä kunniaksi julkaisemme pelin, jonka hyvin olisi voinut esittää myös Suomalaisia tähtihetkiä -otsikon alla. Huomionarvoiseksi pelin tekee muun muassa Böökkin siinä tekemä kestävä teoreettinen uutuus 6. siirrossa.

Mielenkiintoinen torniloppupeli on analysoijalle vaikea pala, enkä usko aivan viimeistä sanaa siitä tässä välttämättä sanotun. Tasapelin ja häviön/voiton välinen raja on monessa muunnelmassa häilyvän ohut. Olen kuitenkin uskaltanut tekemään johtopäätöksiä siirtojen arvosta, koska se juuri on analysoijan tehtävä.

Kemerin turnauksesta kerroimme lyhyesti palstallamme numerossa 4/2009.

Aljechinin puolustus

Eero E. Böök

Samuel Reshevsky

Kemer 1937

1.e4 d6

Reshevsky oli selvästi valmistellut Aljechinin puolustuksen Kemerin turnausta varten, mutta kovin hyvää menestystä avaus ei tuonut: häviö myös Aljechinia vastaan, pluspuolelle sentään voitto Endre Steinerista.

2.e5 d5 3.d4 d6 4.f3

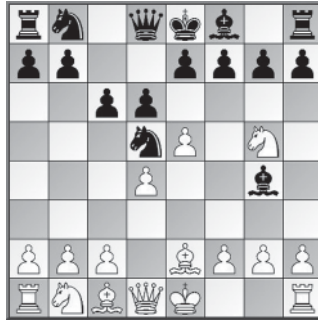
Klassinen muunnelmä on ainakin tilastojen valossa valkean paras yritys.

4...g4 5.e2 c6

Salo Flohrin nimissä oleva siirto, jota hän käytti v. 1936 kahdessa pelissä Mihail Botvinnikia vastaan. Jälkimmäisessä, Nottinghamissa käydyssä kamppailussa Flohr jatkoi Botvinnikin linnoittauduttua 6...xf3 7...xf3 dxe5 8.dxe5 e6, minkä tuolloin ajateltiin antavan mustalle hyvän pelin. Böök kirjoittaa *Mestarin mietteissä* tämän vieneen hänen ajatuksensa

vaihdon välttämiseen, mikä johti merkittävän avusteoreettisen uutuuden syntyyn.

6.dg5!

”Eine wichtige Neuerung.” – Petrov. Nykyään myös 6.0–0 ja 6.c4 ovat suosittuja siirtoja.

6...ef5

Petrov piti tätä siirtoa parempana kuin vaihtoa, ja nykyään asiasta ollaan samaa mieltä.

7.d3

Valkealla oli valinnan varaa:

7.e6 fxe6 (7...xe6 8.dxe6 fxe6 9.g4 c7 10.0–0 ±, Böök) 8.g4 (8.h5+ g6 9.g4 xc2 10.xc2 gxh5 11.dxe6 c8 12.f5 d7 13.xh5+ d7 14.f4 e8 =, Leppälä–Westerinen, Uusikaupunki 1992) 8...g6 9.d3 (9.dxe6 d7 10.f4 dxf4 11.f4 =) 9...d3 10.xd3 d6! [10...g6 11.f3 ±; 10...f6 11.dxe6 (11.d3!?) 11...d7 12.e2 f7! 13.dg5+ g8 14.f3! (14.g1 ±, *Nunn's Chess Openings*) 14...h6 (14...a6 15.c3 ±; 14...h5 15.d6 ±) 15.d6 f7 16.g5 hxg5 17.dg5+ g8 18.c3 ±; 10...d7! 11.dxe6 (11.d7! a5+! 12.d2 f4 13.e4 d5 =) 11...c8 12.c4 (12.e2 d7 13.dxc7+ xc7 =) 12...d7 13.c2 d5 14.dxe5 xe6 15.a3 d6 16.exd6 xe2+ 17.dxe2 exd6 =] 11.d7 (11.dxe6 d7 =;

11.f3 f6 12.dxe6 d7 13.e2 f7 14.dg5+ g8 =) 11...d7 (11...c5!?) 12.dg5 a5+! =, Lücke–Cattoni, Olot 1994 (1–0, 46).

7.g4 g6 8.f4 (8.e6 fxe6, ks. 7.e6)

8...e6 (8...h6 9.f5 hxg5 10.fgx6 f6 11.c4 d6 12.exf6 exf6 13.0–0 d5 14.c5 c7 15.f2 d8 16.d3 d7 17.d3 d6 18.e2 ±) 9.f5 (9.c4! d4 10.0–0 e7 11.exd6 gxg5 12.fgx5 d2 13.d3 d4 14.c5 kompensatioin) 9...exf5 10.gxf5 d5 11.0–0 d7? (11...g6! ∞) 12.fxf5! (12.h5 g6 13.fxf5 +–) 12...xf5 13.g4 g6 14.h5 f5 15.fxf7+ d8 16.e6 g6 17.g4 +–, Todorović–Zmijanac, Nis 1994 (1–0, 74).

7...xd3 8.xd3

Valkea uhkaa 9.f5. – Petrov.

8...h6

NCO (v:1ta 1999) antaa tälle siirrolle epäilyttävän merkin, kun taas *ECO* hyväksyy sen mukisematta. Vaihtoehdot 8...dxe5 9.dxe5 e6 ja heti 8...e6 eivät ole ainakaan huonompia. Yleisvaikutelma on kuitenkin samanlainen kuin 7. siirron yhteydessä esitetyissä muunnelmissa: musta joutuu kamppailemaan tasoituksesta.

9.f3

Edellä mainittu hakuteosten välinen näkemys ero selittyy sillä, että *NCO* pitää 9.d4:n jälkeen valkean etua selvänä, mutta *ECO* on toista mieltä antaen pelinalun Judasin–Landenbergue, Bern 1989. Katsotaanpa: 9...dxe5 10.dxe5 c7! [10...e6 on paljon pelattu solidi jatko, jonka jälkeen valkea kuitenkin ehtii varmistaa keskustansa: 11.0–0! d7 12.g3 ±; 10...d7 11.e6! fxe6 12.0–0 c7 13.c4 d5f6 14.dbc3 0–0–0 15.e2 (15.h3! g8 16.f4 g6 17.xe6

PETRI SAHARINEN

Shakkivisa

Sotilaan arvoiset kysymykset (1 p)

1. Minä vuonna Eero Böök tuli shakkimestariksi ja monesko mestari hän oli?

2. Minkä avauksen specialistina Eero Böökiä pidetään kansainvälisestikin?

3. Mikä on Eero Böökin tunnetuin loistopeli shakin historiassa?

4. Ennen Kemerin turnauksen 1937 viimeisen kierroksen alkua Böök sai sähköä, että perheeseen oli syntynyt esikoispoika. Kuka shakkimaailman kuuluisuus joutui antautumaan päivän pelissään voitonahjoitukseksi Böökille?

5. Minkä lehden shakkitoimittajana ja avustajana Eero Böök toimi yli 30 vuotta?

6. Eero Böök on kirjoittanut 16 shakkikirjaa. Montako niistä on julkaistu Ruotsissa?

7. Otsikolla ”Maitopoikia ja rymy-eetuja” Böök kuvaili shakinpelaajien suhdetta piristeisiin nostoen esimerkeiksi ruotsalaiset juhlijat. Kuka oli tämä maitopoika, jota Böök vanhemmiten nimitti teräsvaariksi?

8. Sokkosimultaanit kiehtoivat Eero Böökiä koko hänen uransa ajan. Yleisradiossa vuonna 1954 Böök antoi sokkosimultaanin viittä 2. ja 3. luokan pelaajaa vastaan. Tulos oli +4,-1. Yksi vastustajista oli tunnettu kestävyysjuoksun maailmanennätysmies. Kuka tämä urheilija oli?

Ratsun arvoiset kysymykset (3 p)

9. Helsingin 1947 Pohjoismaiden mestaruusturnauksen voiton jakoivat Böök ja Stoltz tasapistein 9/11. Mestaruuden ratkaisemiseksi suoritettiin 8 pelin uusintaottelu heidän välillään. Mikä oli tulos?

10. Koska Eero Böök on voittanut kuudennen kerran Suomen mestaruuden ja ketkä olivat Suomen mestareina ennen ja jälkeen tätä Böökin viimeistä mestaruutta?

Lähetin arvoiset kysymykset (3 p)

11. Eero Böök oli siviiliammattiltaan rakennusalan diplomi-insinööri. Millä tavoin talvisota hidasti hänen valmistustaan Teknillisestä Korkeakoulusta?

12. Työssään rakennusinsinöörinä Eero Böökistä kehittyi kahden rakentamisen erikoisalan asiantuntija. Mistä tehtävistä on kysymys?

Tornin arvoiset kysymykset (5 p)

13. *Suomen Shakki* on vuosina 1970–85 julkaissut Eero Böökin kirjoittamia kolumneja ”Mestarin mietteet”-otsikolla 120 kpl. Mihin kahteen muuhun alallaan merkittävään lehteen hän on kirjoittanut vastaavanlaisia artikkeleita, kumpaankin viiden vuoden ajan?

14. Eero Böök ihanoi kolmea shakin maailmanmestaria, jotka olivat hänen suuria esikuviaan. Heidän ohellaan hän ystäväystyi henkilökohtaisesti kahden tunnetun maailmanluokan shakkisuuruuden kanssa. Keitä nämä viisi henkilöä olivat?

Kuningattaren arvoinen kysymys (10 p)

15. Fide myönsi 1950 ns. ensijaossa 27 suurmestarin ja 94 kansainvälisen mestarin arvoa. Eero Böök sai KvM-arvon. Ensijaon suurmestareista hän on kohdannut eri turnauksissa seuraavat 17: Boleslavski, Bondarevski, Bronstein, Euwe, Fine, Flohr, Keres, Kotov, Lienthal, Najdorf, Ragozin, Reshevsky, Ståhlberg, Szabo, Sämisch, Tartakower ja Vidmar. Ketkä seitsemän heistä Eero Böök on joskus voittanut keskinäisissä peleissään?

Vastaukset sivulla 57.

| RATKAISUJA |

Kombien ratkaisut

1 Musta veti 1... ♟f4! , joka selvensi hyökkäystilannetta. Ei käy 2. ♙xf4 ♜f2+ ja 3... ♞xe4 , joten 2. ♞xe8+ ♜h7 ja takaisin suojaamaan g2:ta, 3. ♞e4 . Seurasi 3... ♟xg2 valtavin paljastusuhkauksin. Valkea yritti 4. ♙d2 , mutta 4... ♞xd2 5. ♞e2 ♟e3+ ja valkea antautui (0–1).

2 Mustan 1... ♞h1+! osoitti, että hän oli lukenut vanhat oppikirjansa. Niin oli valkeakin, koska luopui (0–1), seuraisi 2. ♜xh1 ♞h8+ 3. ♜g1 ♞h1+! 4. ♜xh1 ♞h8+ 5. ♜g1 ♞h2+ 6. ♜f1 ♞h1\# .

3 Valkea löi 1. ♙xb6! , ja mustan oli väistettävä 1... ♞e7 , sillä 1... ♞xb6 2. ♞f2! (kaksoisuhkaus b6:een ja f8:aan). Etunsa turvin valkea nyt siten voitti pikku hiljaa. (1–0)

4 Musta aloitti siirrolla 1... ♙h6! , jonka jälkeen hyvät neuvot ovat kalliit. Ei käy 2. ♞xh6 ♞xb3+ ja pyöryksen päätteeksi musta voittaa ainakin daamin, esim. 3. ♟d2 ♞b2+ 4. ♜e3 ♞e8+ 5. ♜f4 ♞d2+ ja 6... ♞xh6 . Valkea yritti 2. f4 ♙xf4! 3. ♞c3 mutta 3... c4! avasi lisää, ja valkea päätti luovuttaa (0–1). Voisi seurata 4. bxc4 d4 5. ♞a3 d3+! 6. ♜xd3 ♞e6! ja olisi tulossa 7... ♞d8+ tuhoisin seurauksin.

5 Valkeat ruudut sanovat tervetuloa, mutta ensin on tukittava 1. ♞e7! ♙xe7 ja sitten tartuttava tuumasta toimeen: 2. ♞h7+ ♜f8 3. ♞h8+ ♜f7 4. ♙a2+ ♜g6 5. ♞e8+ ♞f7 6. ♞g8+ ♞g7 7. ♙b1+ d3 8. ♙xd3+ ♜h5 9. ♞xg7 ♙xf2 . Mitäpä muutakaan? 10. ♞xe7 . Ei kuitenkaan 10. ♜xf2?? ♙c5+ . 10... ♞c5 11. ♞xh6+! ja musta antautui (1–0) matin edessä.

6 Musta uhkaa 1... ♞a5 , joten valkean on edettävä nopeasti: 1. ♙g7! ♙xg7 . Uhkasi 2. ♞h6+ matein. 2. ♞xg7+! ♜xg7 3. ♞g1+ . Nyt valkea uhkaa tulla matille, mutta mustalla on vielä resurssi: 3... ♙g4! . Jos nyt 4. fxg4 , niin musta voisi vielä puolustautua siirrolla 4... e6! , joten 4. ♟e6+! . Vasta tämä hieno tukintasiirto kruunaa kaiken. 4... ♜g6 . Sillä 4... fxe6 5. fxg4 ja musta

Eero E. Böök & Ilkka Kanko & Petri Saharinen:
Kaunista shakkia. Ali Ragnar Krogiuksen valitut pelit
Helsingin Shakkiklubi ry
2009, 102 s.
www.helsinginshakkiklubi.fi

Suomalainen shakkikirjallisuus sai vuoden 2009 lopulla merkittävän lisäyksen, kun Helsingin Shakkiklubi (HSK) julkaisi suomalaisen mestari-pelaajan Ragnar Krogiuksen (1903–1980) shakillisen elämäkerran *Kaunista shakkia*. Teos pohjautuu suur-mestari Eero Böökin ja Krogiuksen itsensä analyysiin; näitä täydentävät Ilkka Kankon pelishakilliset lisäykset ja Petri Saharisen laaja elämäkerrallinen osuus. 102-sivuisessa pehmeäkantisessa kirjassa on 54 Krogiuksen voittopeliä vuosilta 1923–1968 ja lopussa listaus Krogiuksen tärkeimmistä kilpailutuloksista, pelaajahakemisto ja avausluettelo.

Koska Ragnar Krogius lienee useimmille *Suomen Shakin* lukijoille vain nimi shakkihistoriamme menneisyydestä – jos sitäkään – lienee paikallaan esitellä häntä hieman lähemmin. Viipurin läänin Jääskessä syntynyt Krogius vietti lapsuutensa ja kävi koulunsa Viipurissa, jossa hän myös oppi shakin alkeet ja liittyi Viipurin Shakkiklubiin. Siellä vaikutti Suomen tuolloin paras pelaaja Anatol Tschepurnoff (1871–1942), jonka aktiivinen, sommitelmiin pyrkivä pelityyli vaikutti myös Krogiukseen.

Krogiuksesta kehittyi pikku hiljaa vahva pelaaja, ja edistyäkseen vielä pitemmälle hän muutti 1920-luvun lopulla Helsinkiin ja liittyi Ivar Hörhammerin perustamaan Helsingin Yleiseen Shakkiseuraan (HYS). 1930-luvun alkuun mennessä Krogiuksesta oli tullut yksi kärkipelaajistamme, ja hänet valittiin mm. Hampurissa 1930 pelattuihin joukkueiden MM-kisoihin (ns. shakkiolympialaisiin). Vaikka Krogiuksen (kuten koko joukkueemme) menestys jäikin vaatimattomaksi, tästä alkoi lähes kymmenen vuotta kestänyt jakso, minkä ai-

kana Krogius taisteli Tschepurnoffin, Böökin ja muutaman muun kanssa Suomen shakkiherruudesta. Henkilökohtaisen, kaksinotteluilla ratkaistun SM-tittelin hän voitti vain kerran, 1932, mutta nykyisen kaltaisen mestaruusturnauksen (yleissuomalaisen turnauksen mestaruusluokan) kahdesti, vuodenvaihteessa 1931–1932 sekä syksyllä 1932.

Turnaustuloksia katsellessa huomaa, että Krogiuksen tulokset olivat melko epätasaisia. Tähän on varmaankin vaikuttanut hänen pyrkimyksensä päästä sommittelemaan lähes mihin hintaan tahansa, jolloin osa veitsenterävistä uhrauksista väistämättä kääntyy häviöiksi.

Sota-aika oli ollut sairastelevalla Krogiukselle raskasta, ja saatuaan avioeron 1946 hän päätti muuttaa Ruotsiin (jossa hän käytti nimeä Ali Krogius). Hän osallistui kuitenkin vielä vuodenvaihteessa 1947–1948 Turussa pelattuun SM-turnaukseen ja edusti Suomea kesän 1948 pohjoismaisissa turnauksissa. Tämän jälkeen hän osallistui Suomessa vain muutamiin viikonlopputurnauksiin. Ruotsissa Krogius ja hänen uusi vaimonsa asetuivat Tukholman naapuriin Solnaan. Hän edusti Solna Schackklubbenia ja sittemmin Solna Schacksällskapet. Krogius lienee ollut melko aktiivinen kerhopelaaja Solnassa, mutta tältä ajalta kirjoittajat eivät ole onnistuneet jäljittämään yhtään peliä.

Kaunista shakkia sisältää – nimensä mukaisesti – paljon kauniita sommitelmapelejä, ja jo taktiikan kannalta teokseen perehtyminen kannattaa. Lisäksi Böökin analyysit (ja Kankon lisäykset) antavat paljon hyödyllistä tietoa avauksista. Muutama 1930-luvun avaustyyppit ovat toki poistuneet aktiivikäytöstä, mutta jotkin on taas otettu uudelleen ohjelmistoon, ja monet avaukset ovat olleet käytössä jatkuvasti.

Saharisen sujuvasti kirjoittama 15-sivuinen elämäkerta antaa monipuolisen kuvan paitsi Krogiuksesta myös suomalaisesta shakkikulttuurista, erityisesti 1930-luvulta.

Shakkitekstiksi poikkeuksellisen hauska ja ajankuvanakin kiinnostava

on kirjassa julkaistu, Krogiuksen kirjoittama juttu ”Shakkimiesten retki Varsovaan”, joka kertoo suomalaisjoukkueen vaiheista Varsovan joukkue-MM-kisoissa 1935. Tarina julkaistiin *Uudessa Suomessa* (kirjan mukaan 1936; miksi vasta kisojen jälkeisenä vuonna?), ja tekstin poikamainen huumori tuo mieleen legendaarisen pakinoitsija Ollin, jonka teokset ilmestyivät juuri *Uudessa Suomessa*.

Peliohjelmilla suoritettu tarkistus on tuonut esille jonkin verran virheitä Krogiuksen ja Böökin analyyseissa; opettavaa tämakin. Erityiskiitos teoksen hyvästä oikoluvusta: kirjoitusvirheitä osui silmään poikkeuksellisen vähän. Kaiken kaikkiaan *Kaunista shakkia* on oikein suositeltava teos, jota ilmavan taiton ja selkeiden kuvioiden ansiosta on miellyttävä lukea. Ehkäpä joskus vielä saamme lisää tietoa shakkimestarimme vaiheista Solnassa...

HSK:sta tilattuna (sp-osoite yllä kansikuvan vieressä) teoksen hinta on 18 euroa + toimituskulut. Shakkikirjakauppiamme lisännevät tähän pari euroa.

Henry Tanner

Jälkikirjoitus. Esimerkkinä Ragnar Krogiuksen sommitelmakyyvistä olkoon asema pelistä Ilmari Niemelää vastaan (Loviisa 1934).

Kuvion asemassa valkea saa (todennäköisesti ratkaisevan) edun uhrauksella 16. ♖xh7!, minkä seuraukset valkean on varmaankin ollut laskeettava jo muutamaa siirtoa aikaisemmin. Jos musta ottaa tarjotun tornin vastaan heti, 16... ♗xh7, seuraa 17. ♗h5+ ♔g7 18. ♗h6+ ♔g8 19. ♕xg6 jne., ja jos 16... ♕xg5

SKSL tiedottaa

Hyvää shakkivuotta 2010!

Vuoden alussa on hoidettava erilaisia velvoitteita, tässä muutama muistutus.

Kerhojen jäsenmaksut on maksettava liiton sääntöjen mukaan maaliskuun loppuun mennessä. Jäsenmaksu maksetaan kerhon jäsenmäärän perusteella, maksut ovat 6 EUR / aikuinen ja 4 EUR / nuori. Minimimaksu on 60 EUR. Kerhojen tulee myös lähettää liitolle edellisen vuoden lopun tilanteen mukainen jäsenluettelo.

Vuoden 2010 lisenssien maksaminen on lähtenyt hyvin käyntiin. A-lisenssihän sisältää sekä Suomen Shakin että pelaajalisenssin. 60 EUR hinnalla ovat huolet molemmista vuodeksi ohitsee.

Jos osoite on vaihtunut tai vaihtumassa, niin muistakaa ilmoittaa asiasta liiton toimistoon. Pelaajalisenssien määrät kääntyivät viime vuonna nousuun, mistä kiitos asiaan vaikuttaneille!

Tarkempia tietoja maksuista saa liiton toimistosta sekä liiton verkkosivuilta. Verkossa olevalta selostilalta voi tarkistaa esimerkiksi tietyn kerhon voimassa olevat lisenssit – jos pelaajan nimen jäljessä on L-kirjain, on lisenssi voimassa.

Vuoden 2009 aikana käydyin kerhokilpailun tulokset ovat selvinneet. Kilpailussa uudeksi lisenssipelaajaksi katsottiin pelaaja, jolla ei ollut vuosilisenssiä 1.1.2004 – 31.12.2008. Kerhon uusien lisenssipelaajien määrä suhteutettiin kerhojen lisenssinhaltijoiden määrään siten, että paremmuusjärjestys oli uusien A-lisenssien määrä prosentteissa kerhon voimassa olleista A-lisensseistä vuoden 2008 lopussa. Vuoden 2009 ai-

kana hankittiin 101 kriteerit täyttäneitä lisenssiä. Kilpailun parhaat olivat pienet kerhot: 1. Tampereen Yritys, 2. Intellekt, 3. Rampan Kalke ja KSHB (Albaanijhdistys Bashkimi), jotka kasvativat prosentuaalisesti eniten lisenssipelaajiensa määrää. Absoluuttisen kasvun mukaan parhaat seurat olivat Järvenpään Shakkikerho ja Itä-Helsingin Shakkikerho 6:lla sekä Lauttasaaren Shakkikerho ja Tammer-Shakki 5 uudella lisenssipelaajalla.

Kilpailukalenteri alkaneelle vuodelle on sekä verkossa että alla. Muutokset ovat mahdollisia ja verkkoversiossa ovat tuoreimmat tiedot. Maaotteluhenkisten kannattaa merkitä muistiin ottelu Suomi–Ruotsi, joka pelataan 30.10. ja näillä näkymin laivalla Tukholmasta Turkuun. Lisätietoa asiasta myöhemmin.

Shakkiin liittyy osaltaan sekin, että web-tv-palvelu Floobs teki tammiukuussa konkurssin. SKSL:llä oli vuoden kestänyt ja hyvin toiminut yhteistyösuhde Floobsiin. Shakkitelevisio verkossa on siis ainakin hetkeksi haudattu, toivottavasti uudelleensyntymisen aika koittaa vielä.

| KILPAILUKALENTERI |

- 8 26.–28.2. Matin päivän turnaus (Espoo, MatsK)
- 27.–28.2. Shakki-77:n turnaus (Oulu)
- 9 6.–7.3. Satakunnan mestaruusturnaus (Satakunnan Shakkiliitto)
- 6.–7.3. Koulujoukkueiden HM (Helsinki, HSL)
- 10 12.–14.3. Garden kevätturnaus (Helsinki)
- 13.3. Koivuturnaus (Vantaa, Remissi)
- 13.–14.3. Kaarlen turnaus (Kokkola, KokkSK)
- 11 20.–21.3. JSM
- 12 27.3. LauttSK:n nopean shakin turnaus (Helsinki)
- 27.–28.3. Tammer-Shakin XIII turnaus (Tampere)
- 13 1.–5.4. Pääsiäisturnaus (Helsinki, HSL)
- 14 9.–11.4. TSY:n viikonlopputurnaus (Turku)
- 10.–11.4. Käenpesäturnaus (Mivieska, Shakkilaakso)
- 15 18.4. Levorantaturnaus (Sastamala, VammSK)
- 16 24.–25.4. TUL:n ja TShL:n avoin mestaruusturnaus (TShL)
- 24.–25.4. Koulujoukkuiden SM (Pori, PSY)
- 24.–25.4. EtVaS-turnaus (Vantaa)

- 24.–25.4. Päämajaturnaus (Mikkeli, MikkSK)
- 24.–25.4. Julkisten ja hyvinvointialojen liiton 50 v-juhlaturnaus, (Hämeenlinna)
- 18 8.5. SalSK:n nopean shakin turnaus (Salo)
- 8.–9.5. Kalakukkoturnaus (Kuopio, KSY)
- 19 13.–16.5. Nopean shakin festivaali: pikashakin SM, nopean shakin SM (myös joukkuek) ja nuorten SM (myös joukkuek) (Mänttä, MänSK)
- 21 28.–30.5. Klubin XXXI turnaus ja Ero Böök 100 vuotta juhlaturnaus (Helsinki, HSK)
- 22 6.6. Kaakonkeijun 1. osakilpailu (Lappeenranta, LprSK)
- 23 10.–13.6. Nuorten SM-turnaus (MatsK)
- 24 14.–24.6. SM-kilpailut (yleinen, naiset, seniorit) 19.–20.6. HämsK:n viikonlopputurnaus (Hämeenlinna)
- 26 28.6.–4.7. Avoin SM / Naantalin turnaus (TSY) 2.–4.7. HSL:n viikonlopputurnaus (Helsinki)
- 27 5.–11.7. Heart of Finland (Jyväskylä, JyS)
- 28 17.–18.7. Eino Leino -turnaus (Kajaani, KaSY)
- 29 23.–25.7. Kimmel-turnaus (Joensuu, JoESK)
- 30 31.7.–1.8. Joukkuepikapelin SM (Tampere, TammerSh)
- 31 7.8. IV Akaan turnaus (Akaa)
- 7.–8.8. Raputurnaus (Oulainen, Shakkilaakso)
- 32 14.–15.8. Taraus-turnaus (Tampere)
- 33 21.–22.8. Seinäjoen turnaus (SeinSK)
- 34 27.–29.8. HSK:n XII syysturnaus (Helsinki)
- 28.8. Kaakonkeijun 2. osakilpailu (Mikkeli, MikkSK)
- 35 4.9. Nopean shakin HM (HSL)
- 4.–5.9. Pohjois-Suomen avoin mestaruus (Oulu, OSS)
- 36 11.9. LoimSK:n nopean shakin kilpailu (Loimaa)
- 37 18.–19.9. JSM
- 38 25.–26.9. JärVSK:n viikonlopputurnaus (Järvenpää)
- 39 1.–3.10. Garden syysturnaus (Helsinki)
- 2.–3.10. Lahden viikonlopputurnaus (LahS)
- 40 9.–10.10. Koululaisten HM (HSL)
- 41 11.–14.10. Joukkuepikashakin HM (HSL)
- 16.–17.10. JSM
- 42 23.10. Remin syysturnaus (Vantaa)
- 24.10. TuTS:n pikapeliturnaus (Turku)
- 43 30.10. Maaottelu Suomi–Ruotsi (AS ja SKSL)
- 44 1.–29.11. Shakkikotiturnaus maanantaisin (HSL)
- 6.–7.11. Koululaisten SM (Turku, TuTS)
- 6.–7.11. SalSK:n viikonlopputurnaus (Salo)
- 6.–7.11. Tammer-Shakin XIV turnaus (Tampere)
- 46 13.–14.11. JSM
- 47 26.–28.11. TuTS:n viikonlopputurnaus (Turku)
- 48 3.–6.12. ESK-turnaus (Espoo)
- 4.–5.12. OSS:n turnaus (Oulu)
- 49 10.–12.12. X:n viikonlopputurnaus (Helsinki)
- 50 19.12. Tammer-Shakin kinkkutupurnaus (Tampere)
- 52 27.12.–8.1. Helsingin mestaruus 2011 (HSL)

SHAKKIJÄRJESTÖJÄ • Suomen Keskushakkiliitto ry – www.shakkiliitto.fi – pj. Tuomo Halmeenmäki, 045 1295683, tuomo.halmeenmaki@gmail.com – toiminnanjohtaja Jorma Paavilainen, Henry Fordinkatu 5 C, 00150 Helsinki, 044 3264130, sksl@kolumbus.fi – pankkiyhteys Nordea 205918–14718 • Suomen Kirjeshakkiliitto ry – www.shakki.net/liitot/skl – pj. Heikki Brusila, 044 2908400, heikki.brusila@elisanet.fi • Suomen Tehtäväniekat ry – www.sci.fi/~stmiekat – pj. Jorma Paavilainen, 044 3264130 email: jomapa@kolumbus.fi

PELAAJALISENSSI 2010 A-lisenssi 60€; perhelisenssi 40€; nuorten (1990–93) A-lisenssi 40€ ja perhelisenssi 30€; varhaisnuorten (1994–) A-lisenssi 20€ ja perhelisenssi 10€. A-lisenssiin kuuluu Suomen Shakki lisenssin voimassaolon ajan. Lisenssi on voimassa kalenterivuoden loppuun. A-lisenssiin kuuluva Suomen Shakki lähetetään maksukuukaudesta alkaen. Joukkue-lisenssi maksaa 20€ ja sillä saa pelata yhden joukkuekilpailun loppuun saakka. Joukkuelisenssi on pelaajakohtainen. Lisenssinhaltijan on kuuluttava johonkin SKSL:n jäsenseuraan. Lisenssiä ei vaadita henkilökohtaisessa kilpailussa pelaajalta, jolla ei ole virallista seloa, ts. luku perustuu enintään 10 peliin. Kertalisenssi henkilökohtaiseen kilpailuun on 20€ (nuorilta 10€). Seuranvaihtomaksu on 10€.

SELOLASKENTA Selolaskentamaksu on 5€/pelaaja (nuorilta 2,50€). Nopea shakki ja pikashakki 1,50€. Maksua ei peritä SM-kilpailuista. Selostapyynnöt osoitetaan selolaskijalle.

JÄSENMAKSUT Kerhojen jäsenmaksu liitolle on 6€ aikuisilta ja 4€ nuorilta (1990–). Minimijäsenmaksu 60€.

KILPAILUJEN JÄRJESTÄJÄT Tulokset tulee lähettää välittömästi Suomen Shakkiin: Marko Tauriainen, Väinämöisenkatu 36 B 31, 33540 Tampere, marko.tauriainen@suomeshakki.fi; Suomen Keskushakkiliitolle: Jorma Paavilainen, Henry Fordin katu 5 C, 00150 Helsinki, sksl@kolumbus.fi; selolaskentaan: Mikko Markkula, Satukuja 1 H 48, 02230 Espoo, mikko.markkula@pp.inet.fi. Tuloksista on käytävä ilmi kaikkien pelien tulokset ja pelaamatta jääneet pelit. Kaikkien toimihenkilöiden nimet ja tehtävät on mainittava.